

Ευχαριστίες

- Θα ήθελα καταρχήν να ευχαριστήσω τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Κύπρου κ. Τάσο Χριστοφίδη για την τιμητική πρόσκληση
- Και την Επικεφαλής του Γραφείου Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων Δόξα Κωμοδρόμου

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου έχει εδραιωθεί ως σημείο αναφοράς, όχι μόνο στην Κύπρο, αλλά και στην παγκόσμια επιστημονική κοινότητα. Χαίρομαι διότι κατά τη διάρκεια της διπλωματικής μου σταδιοδρομίας συνεργάστηκα με εξαιρετικούς συναδέλφους, απόφοιτους του ΠΚ.

Θερμές ευχαριστίες

- στους καθηγητές του Πανεπιστημίου Κύπρου με τους οποίους απόψε θα μοιραστώ το βήμα Τατιάνα Συνοδινού, Νίκο Μούδουρο, Κώστα Κωνσταντίνου
- το δημοσιογράφο Χρήστο Μιχάλαρο
- όλους εσάς που παρακολουθείτε την εκδήλωση

Θα ήθελα να ξεχωρίσω την παρουσία

- Ανδρούλα Βασιλείου
- Ξένια Κωνσταντίνου και Δημήτρη Δημητρίου
- Τάκη Νέμιτσα και Φίλιππου Πατσαλή

I. Εισαγωγή

- Θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας κάποιες σκέψεις
- να κάνω μια σύντομη αναφορά στην πορεία της εξωτερικής μας πολιτικής από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας
- καθώς και στο όραμα μας για την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Η διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής στηρίζεται στη βάση πολλών παραμέτρων.

Η περίπτωση της ΚΔ είναι ξεχωριστή στη διεθνή έννομη τάξη.

ΚΔ είναι μέλος των ΗΕ, όμως η ανεξαρτησία, εδαφική ακεραιότητα και η ασφάλεια της εγγυώνται από Ελλάδα, Τουρκία, ΗΒ.

Στο έδαφος της φιλοξενεί 2 κυρίαρχες βάσεις κάτω από τον έλεγχο του ΗΒ.

Το Σύνταγμα του 1960 δίνει στον Τ/Κ Αντιπρόεδρο το δικαίωμα βέτο για κάθε απόφαση που αφορά την εξωτερική πολιτική.

Επιπρόσθετα, επιβεβαιώνοντας τη ρήση του Βίσμαρκ πως η μόνη σταθερή παράμετρος των εξωτερικών σχέσεων είναι η γεωγραφία -

σημαντικός παράγοντας για τη Κύπρο, βρισκόμενη στο σταυροδρόμι 3 ηπείρων, 60 μίλια από τις τουρκικές ακτές, σε μία από τις πιο ταραχώδεις περιοχές του πλανήτη.

Όμως, τη μεγαλύτερη επίδραση στην εξωτερική μας πολιτική από της ίδρυσης της Δημοκρατίας είχε το Κυπριακό πρόβλημα, με ότι αυτό συνεπάγεται.

οι δικαιοτικές ταραχές του 1963

η εγκαθίδρυση της ειρηνευτικής δύναμης των ΗΕ το 1964

η τουρκική εισβολή και κατοχή του 1974

η παράνομη μονομερής ανακήρυξη της ανεξαρτησίας του ψευδοκράτους το 1983.

Την ίδια επίδραση στην εξωτερική μας πολιτική, αλλά θετική: η ένταξη της ΚΔ στην ΕΕ το 2004.

Μία συμμετοχή η οποία οδήγησε σε επανακαθορισμό προτεραιοτήτων εξωτερικής μας πολιτικής

Και αποτέλεσε την αφορμή να ωριμάσει και να ξεφύγει από τη μονοθεματικότητα.

II. ΚΥΡΙΩΣ ΜΕΡΟΣ

Ζούμε σε μια εποχή γεωπολιτικής αβεβαιότητας όπου αμφισβητούνται

- οι βασικές συνισταμένες των διεθνών σχέσεων
- το διεθνές δίκαιο και η πολυμέρεια
- ο παραδοσιακός τρόπος άσκησης της διπλωματίας
- δημιουργώντας σκηνικό πολιτικής αστάθειας.

Η οικονομική κρίση, το Μεταναστευτικό, η ξενοφοβία, οι τρομοκρατικές απειλές, η κλιματική αλλαγή, αλλά και το ξέσπασμα της πανδημίας δημιουργούν νέα δεδομένα.

Τα οποία εκμεταλλεύονται αποσταθεροποιητικοί παράγοντες, αμφισβητώντας βασικούς κανόνες της διεθνούς έννομης τάξης.

πχ οι έκνομες ενέργειες της Τουρκίας στην Κυπριακή ΑΟΖ που αποτελούν μέρος ενός ευρύτερου σχεδιασμού και οδηγούν σε αποσταθεροποίηση την ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Είμαστε, λοιπόν, αντιμέτωποι με ένα πολύπλοκο πλαίσιο προκλήσεων και απειλών, η διαχείριση των οποίων φαντάζει αδύνατη χωρίς διάλογο και συνεργασία.

- Όπως επίσης και η ανάγκη περιφρούρησης της διεθνούς έννομης τάξης αλλά και
- η επιδίωξη μίας πολιτικής προσέγγισης που να διέπεται από προβλεψιμότητα

Έχοντας ως βασικό στόχο να ανταποκριθεί στις ανάγκες της εποχής, η εξωτερική πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας στηρίζεται σε τρεις βασικούς πυλώνες

- οι οποίοι εξυπηρετούν ταυτόχρονα και τις προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού.

Ο **πρώτος πυλώνας** αφορά στην περαιτέρω αναβάθμιση των σχέσεων μας με όλα τα γειτονικά Κράτη της Μέσης Ανατολής και του Κόλπου, με στόχο την προώθηση κοινών δράσεων για αντιμετώπιση των προκλήσεων της περιοχής και αξιοποίηση των προοπτικών που υπάρχουν.

Κύπρος και Ελλάδα, με απόλυτα συγχρονισμένο βηματισμό, έχουν διεθνώς αποδείξει τον ρόλο τους ως πυλώνες σταθερότητας και ασφάλειας στην περιοχή, μέσα από τη συμπεριφορά τους και τη ξεκάθαρη επιδίωξη τους για επίλυση προβλημάτων στη βάση του διεθνούς δικαίου και των αρχών και αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Είναι σε αυτό το πλαίσιο που το δίκτυο των τριμερών συνεργασιών που έχουν αναπτυχθεί με το Ισραήλ, την Αίγυπτο, την Ιορδανία, τον Λίβανο, την Παλαιστίνη και τα ΗΑΕ αποκτά ειδικό ενδιαφέρον και προστιθέμενη αξία. .

Τα σχήματα αυτά συνεργασίας δεν αποκλείουν κανέναν και στοχεύουν στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ άλλων, στους τομείς της εκπαίδευσης, ασφάλειας, κλιματικής αλλαγής, τεχνολογίας και ενέργειας.

Ο **δεύτερος πυλώνας** της εξωτερικής μας πολιτικής αφορά την συμμετοχή μας στην ΕΕ, ο οποίος αποσκοπεί στην αναβαθμισμένη και ενεργό συμμετοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας στις Βρυξέλλες. Αναδεικνύοντας στην πράξη, την προστιθέμενη αξία της ΚΔ στην ΕΕ αλλά και το ρόλο της ως γέφυρα της Ένωσης με την ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής. Με τελικό στόχο την πλήρη αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων που απορρέουν από την ιδιότητα του Κράτους Μέλους της ΕΕ.

Όσον αφορά τον **τρίτο πυλώνα** της εξωτερικής μας πολιτικής, αυτός αποσκοπεί στην περαιτέρω αναβάθμιση των σχέσεων μας με τα Μόνιμα Μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας, και με άλλους σημαντικούς δρώντες του διεθνούς συστήματος, όπως η Ιαπωνία και η Ινδία. Μέσα στο πλαίσιο εντατικών μας προσπάθειών τα τελευταία έτη να αξιοποιήσουμε την ενίσχυση των διμερών σχέσεων μας- πέραν του Κυπριακού- προσπαθούμε να αναδείξουμε την γεωστρατηγική σημασία της χώρας μας, μια αξιόπιστη εξωτερική πολιτική.

Παράλληλα, έχουμε επίσης επενδύσει σε ένα ενεργειακό ερευνητικό πρόγραμμα εξορύξεων στην Κυπριακή ΑΟΖ, αλλά και στην προοπτική να καταστεί η Ανατολική Μεσόγειος ένας εναλλακτικός ενεργειακός διάδρομος για την Ευρώπη και να αναβαθμίσει την ενεργειακή ασφάλεια της ΕΕ.

Αξίζει, επίσης, να αναφέρω πως η επίτευξη των στόχων της εξωτερικής μας πολιτικής, στηρίζεται ταυτόχρονα και από νέες, σύγχρονες προσεγγίσεις που σταδιακά αξιοποιούνται και αφορούν δράσεις που είναι άμεσα συνυφασμένες με την εξωτερική πολιτική, όπως είναι η Οικονομική και η Πολιτιστική Διπλωματία.

Βρισκόμαστε σήμερα ενώπιον σημαντικών συγκυριών που δύνανται να ανοίξουν τον δρόμο για επανέναρξη των συνομιλιών για επίλυση του Κυπριακού. Στόχος μας παραμένει να πετύχουμε μια βιώσιμη και συνολική διευθέτηση του Κυπριακού, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και στη βάση των αρχών και αξιών της ΕΕ.

Η επίτευξη μιας τέτοιας συνολικής διευθέτησης θα στείλει παράλληλα ένα θετικό μήνυμα ειρηνικής συνύπαρξης σε μια ιδιαίτερα ταλανισμένη περιοχή, όπως τη δική μας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η συμπλήρωση 60 χρόνων από τη ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, συντελείται σε ένα ραγδαία μεταβαλλόμενο διεθνές περιβάλλον, με σημαντικές προκλήσεις.

Προκλήσεις που καθιστούν πιο αναγκαία από ποτέ την ανάγκη μιας πολυδιάστατης και ρεαλιστικής εξωτερικής πολιτικής, άρρηκτα συνδεδεμένης με τη γεωγραφική μας θέση και την ιδιότητά μας ως κράτος μέλος της ΕΕ.

Η Κύπρος, μέσα από την εξωτερική της πολιτική, έχει αναδειχθεί τα τελευταία έτη ως πυλώνας σταθερότητας, ένας αξιόπιστος και προβλέψιμος εταίρος αλλά και παροχέας ασφάλειας σε μια περιοχή αστάθειας και αβεβαιότητας με ιδιαίτερη, ωστόσο, γεωστρατηγική σημασία.

Έχοντας περάσει μέσα από συμπληγάδες, αν αναλογιστεί κανείς τις δυσκολίες και τα προβλήματα που συνεχίζει να αντιμετωπίζει, η Κυπριακή Δημοκρατία, έχει αλλάξει βηματισμό, μαθαίνοντας μέσα από λάθη και παραλείψεις του παρελθόντος.

Με σταθερά και προσεκτικά βήματα και έχοντας πάντα υπόψη ότι τα Έθνη δεν έχουν μόνιμους φίλους ή εχθρούς, αλλά σταθερά συμφέροντα, συνεχίζουμε την προσπάθεια ενίσχυσης και αναβάθμισης της διεθνούς υπόστασης της ΚΔ, στηριζόμενοι στους τρεις βασικούς πυλώνες της εξωτερικής μας πολιτικής, ανταποκρινόμενοι στις ανάγκες και τις προσαγές του σύγχρονου διεθνούς περιβάλλοντος.

Ιδιαίτερα σε μία περίοδο σημαντικών προκλήσεων και απειλών, η Κυπριακή Δημοκρατία θα συνεχίσει να υπερασπίζεται τη διεθνή νομιμότητα και το Διεθνές Δίκαιο στην περιφέρειά της και εντός ΕΕ, προωθώντας το διάλογο, την συνεργασία και το κοινό όραμα για ειρήνη και σταθερότητα, ως βασικές προτεραιότητες της εξωτερικής της πολιτικής.